

בכירי מערכת הביטחון זקוקים לקצת צניעות

written by אלי קלוטשטיין | 25.07.2024

בהיותי חייל צעיר בחיל המודיעין, התגלגל לידיי מידע מודיעני על פיגוע התאבדות של מחבל מתאבד במרכז הארץ. למרבה הצער, המידע הגיע מאוחר מדי. הפיגוע כבר התרחש, ואנשים נהרגו. לפני כן לא ידענו שהתארגנות הטרור הזאת מבקשת להוציא פיגוע בסדר גודל כזה, והופתענו בגדול.

זו הייתה חוויה לא פשוטה, שחידדה אצלי כמה תובנות. לפני הכול הבנתי שהחיים לא מכינים אותך ☹️ לא פורמלית, במסגרות החינוך השונות, וגם לא מעשית בניסיון שאתה צובר ☹️ לחוויית כישלון בסדר גודל כזה. אנשים איבדו את חייהם, ואתה מרגיש כישלון. צריך לדעת להתמודד עם זה.

ביחידה נערך תחקיר בניסיון לראות אם יש מסקנות שניתן להפיק מהאירוע כולו, אך אישית כבר קיבלתי על עצמי שני לקחים עיקריים. הראשון היה תמיד לעבוד עוד יותר קשה, לנסות לרדת עוד לעומקם של דברים ולחשוף כמה שיותר מהמזימות של אויבנו. את הלקח השני ניתן לסכם במילה אחת: צניעות. אנו לא יודעים הכול, וגם אם נדמה לנו שאנחנו מכירים את כל תמונת המצב, לא כך היא המציאות. הצד השני עושה ככל שביכולתו כדי שנהיה שאננים ☹️ ובמקביל פועל מתחת לעינינו.

האמירה הזאת תקפה גם לגבי ההערכות שלנו ביחס לעתיד. עלינו לשמור על צניעות באשר להערכות יכולותינו אל מול כוונות ויכולות האויב, ולפקפק בנטייה שלנו להאדיר את עצמנו. כך נדע לספק גם הערכות זהירות יותר, שלא יתבדו בהמשך.

בכירים במערכת הביטחון, למרבה הצער, לא הפנימו את הלקח הזה במהלך השנים. "ניתן להתמודד עם רמת הסיכון" של שחרור מחבלים בעסקת שליט, הצהיר ב-2011 ראש השב"כ יורם כהן. " ישראל היא מדינה גדולה וחזקה, דבר לא יפגע בה. היא יכולה להתמודד עם הרבה דברים, גם עם שחרור אלף אסירים", הוסיף ראש המוסד, תמיר פרדו.

אפשר גם לחזור עוד יותר אחורה: "ההתנתקות תצמצם את הטרור ותהפוך אותו לנסבל", אמר ראש אמ"ן אהרן זאבי (פרקש) ביוני 2004, וראש השב"כ אבי דיכטר הוסיף: היציאה החד-צדדית "תביא להפחתה במספר הפיגועים ותשנה את דפוסם". לחטא היוהרה הזה שותף גם הדרג המדיני: ראש הממשלה אריאל שרון הכריז בביטחון לפני הנסיגה מעזה שאשקלון ומקומות נוספים בדרום לא יהפכו לקו עימות.

ראש ממשלה אחר, בנימין נתניהו, הבטיח ב-2014, אחרי מבצע צוק איתן, כי לא יעבור לסדר היום על אפילו "ירי של רקטה אחת"; וב-2021 אמר כי "המשוואה השתנתה. לא נסבול טפטופי רקטות". הרמטכ"ל דאז בני גנץ, הבטיח כלניות, פרחים ויציבות בעזה בפתח הפסקת האש

הראשונה של מבצע צוק איתן, זמן קצר לפני מותו של הילד דניאל טרגרמן בנחל-עוז מירי פצצת מרגמה.

בשבועות האחרונים ² בעיקר ברקע האפשרות להשלים עסקת חטופים עם חמאס, שנתניהו עשוי להכריז עליה במסעו לווינגטון ³ בכירים במערכת הביטחון שוב חוזרים על אותן אמירות נחרצות, בלי פקפוק, בלבול או ספק, בדבר היכולות של ישראל להתמודד עם כל תרחיש אפשרי. אחרי 7 באוקטובר והכישלון לחזות את האופן שבו אויבינו הערימו על כל מערכת הביטחון, קצת צניעות לא הייתה מזיקה כאן.

"צה"ל יתמודד עם כל עסקה", הכריז גורם צבאי בכיר ביחס לאפשרות של הסכם עם חמאס לשחרור חטופים. "נדע לחדש את הלחימה", הוא הוסיף, משל היה יכול לנבא את מידת הלחץ הבינלאומי על ישראל והאפשרות שלה אכן לחדש את האש. נימה דומה נשמעה בדברי הרמטכ"ל, רא"ל הרצי הלוי, שאמר ביחס לאותה אפשרות של הסכם עם חמאס כי "נדע לשלוט בציר פילדלפי בדרכים שונות" ⁴ כאילו בעבר לא השמיעה מערכת הביטחון הבטחות דומות ביחס לציר פילדלפי, אך לא עמדה בדיבורה.

יש גם ביטחון מהותי ועמוק בדברי בכירים גם ביחס למהלכים שאינם קשורים דווקא להסכם עם חמאס: "חמאס יוכרע בקרוב בעזה", הצהיר מפקד חיל האוויר, "אנו מוכנים מול חיזבאללה בצפון". והנה גם הערה ברוח שונה מבכיר ביטחוני שציין בפניי, בביטחון גמור ומלא, כי ישראל לא צריכה לשלוט בעזה ב"יום שאחרי". באותה נשימה הוא גם אמר שישראל לא יכולה בשום מצב להתמודד עם מלחמה בשתי זירות. יכול להיות שהוא צודק, יכול להיות שלא. אבל הנחרצות שבדבריו ⁵ אוי, הנחרצות.

חכמים, היזהרו בדבריכם. כבר חויינו זוועות בשנה האחרונה, שנבעו גם מכישלוננו ⁶ כולנו יחד בחברה הישראלית ⁷ להפגין פקפוק עצמי ופתיחות למחשבה שאולי אנו טועים. על רקע כל האמירות הנחרצות שנשמעות ברקע האחרון, אני סבור שאפשר לבקש רק דבר אחד: קצת צניעות.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 25.07.2024.